

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 4713/2022
18.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милица Петровић, адвокат из ..., против туженог ЈКП „Градско саобраћајно предузеће Београд“ Београд, чији је пуномоћник Владимир Лучић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1811/22 од 17.06.2022. године, у седници одржаној 18.10.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1811/22 од 17.06.2022. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 1568/21 од 10.11.2021. године, ставом првим изреке, дозвољено је преиначење тужбе као у поднеску тужиоца од 16.07.2021. године. Ставом другим изреке, одбијен је, као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд обавезе туженог да му на име разлике у висини накнаде трошкова за исхрану у току рада која се исплаћује у готовом новцу исплати за период од марта 2018. године до фебруара 2021. године укупан износ од 68.396,25 динара у појединачним месечним износима са законском затезном каматом од дана доспелости до исплате, као у садржини тог става. Ставом трећим изреке, одбијен је, као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд обавезе туженог да му на име разлике у висини предвиђене и исплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада која се исплаћује у боновима за период од новембра 2018. године до фебруара 2021. године исплати укупан износ од 31.813,60 динара у појединачним месечним износима са законском затезном каматом од дана доспелости до исплате, као у садржини тог става. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да накнади туженом трошкове парничног поступка у износу од 5.900,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1811/22 од 17.06.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу другом изреке, па је обавезан тужени да тужиоцу накнади разлику у висини трошкова за исхрану у току рада која се исплаћује у готовом новцу за период од марта 2018.године до фебруара

2021. године у укупном износу од 68.396,25 динара у појединачним месечним износима са законском затезном каматом од дана доспелости до исплате као у садржини тог става. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу трећем изреке, па је обавезан тужени да тужиоцу накнади разлику у висини трошкова за исхрану у току рада која се исплаћује у боновима за период од новембра 2018. године до фебруара 2021. године у укупном износу од 31.813,60 динара у појединачним месечним износима са законском затезном каматом од дана доспелости до исплате, као у садржини тог става. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу четвртом изреке првостепене пресуде па је обавезан тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 40.300,00 динара са затезном каматом почев од извршности до исплате. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 29.800,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију из свих законских разлога, позивајући се на одредбе 404. Закона парничном поступку.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни суд је нашао да је ревизија туженог дозвољена, али да није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу код туженог. У утуженом периоду тужени је тужиоцу исплаћивао накнаду за исхрану у току рада – топли оброк на месечном нивоу по основу присуства тужиоца на раду у укупном броју часова, односно по основу броја дана у месецу када је тужилац фактички радио, а износе за исплату по овом основу исказивао је у оквиру обрачуна плате у рубрици „топли оброк за рад и накнаде“, као и у рубрици „бонови за исхрану“, а који су исплаћени истовремено са коначном исплатом зараде. Тужиоцу је исплаћен мањи износ накнаде трошкова за исхрану у току рада од износа предвиђеног Колективним уговором туженог.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбени захтев налазећи да се код туженог као корисника јавних средстава у утуженом периоду примењивао Закон о привременом уређењу основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава и да је тужени у хијерархији примене прописа био дужан да примени одредбу члана 4. овог Закона, а не одредбу члана 64. Колективног уговора туженог чије одредбе су ништаве.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев с обзиром да су у спорном периоду тужиоцу исплаћени мањи износи накнаде трошкова исхране на раду од оних који је требало да буду исплаћени према члану 64 став 1 Колективног уговора туженог према коме запослени има право на месечну накнаду за трошкове исхране у току рада у висини од 500,00 динара по радном дану с тим да ће се 300,00 динара исплатити у новцу, а 200,00 динара у боновима за исхрану. Поред тога,

наведена одредба Колективног уговора туженог у погледу висине износа предметне накнаде не упућује на примену тзв. „брutto принципа“ приликом обрачун и исплате накнаде за исхрану у току рада, а исплатом тражених трошкова у мањем износу запосленима су дата мања права од права утврђених Посебним колективним уговором у комуналној делатности на територији Републике Србије. Стога је тужени обавезан да тужиоцу исплати разлику између висине накнаде трошкова за исхрану у току рада од 500,00 динара по радном дану (нето) и умањене накнаде која му је по том основу исплаћена.

По оцени Врховног суда, побijана другостепена пресуда заснована је на правилној примени материјалног права.

Одредбом члана 118. став 1. тачка 5. Закона о раду („Сл. гласник РС“ број 24/05..95/18) прописано је да запослени има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада у складу са општим актом и уговором о раду ако послодавац ово право није обезбедио на други начин. Одредбом члана 105. став 2. истог Закона прописано је да се под зарадом сматра зарада која садржи порезе и доприносе који се плаћају из зараде, а ставом 3. истог члана прописано је да се под зарадом у смислу става 1. овог члана сматрају сва примања из радног односа, осим примања из члана 14, члана 42. став 3. тач. 4. и 5, члана 118. тач. 1-4, члана 119, члана 120. тачка 1. и члана 158.

Одредбом члана 64. став 1. Колективног уговора ЈКП ГСП „Београд“ („Службени лист Града Београда“, број 96 од 11.10.2018. године) прописано је да запослени има право на месечну накнаду за трошкове исхране у току рада у висини од 500,00 динара по радном дану, с тим да ће се 300,00 динара исплатити у новцу, а 200,00 динара у боновима за исхрану, док је ставом 3. истог члана предвиђено да се месечна накнада за исхрану у току рада из става 1. овог члана исплаћује по истеку месеца истовремено са коначном исплатом зараде, а на основу присуства на раду запосленог за текући месец.

Накнада трошкова исхране у току рада у истој висини била је утврђена и одредбом члана 23. Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној и стамбеној делатности Града Београда („Службени лист Града Београда“ број 78/18).

У овој парници је било спорно да ли је колективним уговорима који су важили у утуженом периоду висина накнаде трошкова за исхрану у току рада била предвиђена у бруто или нето износу. Наводи ревизије да би исплате накнаде трошкова у току рада у нето износу предвиђеном колективним уговором туженог довела до повећања зараде тужиоца није од утицаја на другачију одлуку у овој правној ствари, с обзиром да су сагласно одредби члана 4. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зараде и других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“ број 116/14), ништаве одредбе општег или појединачног акта (осим појединачног акта којим се плата повећава по основу напредовања) којима се повећавају основице, коефицијенти и други елементи, односно уводе нови елементи на основу којих се повећава износ плате и другог сталног примања код субјекта из члана 2. овог Закона. У конкретном случају није спорна измена општег акта – Колективног уговора, већ је спорна примена тог акта у смислу исплате уговореног износа на име накнаде трошкова за исхрану у бруто или нето износу.

Другостепени суд је правилно закључио да се не доводи у питање тумачење одредбе члана 64. став 1. Колективног уговора туженог, у погледу висине износа предметне накнаде, нити сама ова одредба упућује на примену тзв. „брuto принципа“ приликом обрачуна и исплате накнаде за исхрану у току рада. Такође, код обрачуна зараде, Закон о раду није изричито прописао тзв. „брuto принцип“, нити се тај принцип примењује код обрачуна и исплате накнаде за исхрану у току рада у конкретном случају.

Одредбом члана 105. Закона о раду прописано је између осталог, шта чини зараду, а одредбом члана 118. став 1. тачка 5. истог Закона, прокламовано је право запослених на накнаду трошкова за исхрану, док је детаљније регулисање овог права остављено социјалним партнерима кроз колективне уговоре или аутономне правне акте послодавца, при чему је једино ограничење постављено у односу на начин исплате, али не и на висину и начин обрачуна накнаде, због чега тужиоцу у конкретном случају, припада предметно потраживање у нето износу који је предвиђен чланом 64. Колективног уговора туженог. Стога је другостепени суд правилно преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев тужиоца.

Запослени у складу са одредбом члана 118. став 1. тачка 5. Закона о раду има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада, а висина трошкова мора бити изражена у новцу. Без обзира на установљен принцип зараде, која у складу са одредбом члана 105. Закона о раду у себи садржи порезе и доприносе који се плаћају из зараде, појединачне одредбе колективних уговора и уговора о раду тумаче се онако како су дефинисане. Бруто принцип зарада подразумева да зарада у себи садржи порезе и доприносе, при чему се у уговору о раду и другим релевантним актима увек наводи и нето износ зараде. У ситуацији када се актима послодавца не наводе конкретни новчани износ који се по одређеном основу има исплатити запосленом не може се на штету запослених претпоставити, односно закључити да је реч о уговореном бруто износу.

Код изложеног, неосновано се ревизијом указује на погрешну примену материјалног права.

Из наведених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Драгана Маринковић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**